

URBAN VITALITY

MINOREN VOOR EEN VITAAL AMSTERDAM

URBAN VITALITY

MINOREN VOOR EEN VITAAAL AMSTERDAM

Deze brochure informeert u over minoren van de Hogeschool van Amsterdam, die gericht zijn op de vitaliteit van de bewoners van Amsterdam. De minoren staan open voor samenwerking met organisaties en belanghebbenden in de stad. Bent u geïnteresseerd? U bent van harte uitgenodigd om contact met ons op te nemen. Wij bekijken graag samen met u wat de studenten uit de betreffende minor voor uw organisatie kunnen betekenen.

Wat is een minor?

Een minor is het vrije onderwijsgedeelte dat studenten van alle opleidingen kiezen naast hun vaste studieprogramma. Het is een individuele keuze, die gebaseerd is op de interesse en capaciteit van de studenten en afhankelijk van hun carrièrewensen. Ze kunnen kiezen voor thema's die een verdieping geven in het eigen vakgebied of voor verbredende onderwerpen, vaak met een interdisciplinaire focus. Studenten volgen een minor (een heel semester) in het derde of vierde jaar van hun opleiding.

INHOUD MINOREN URBAN VITALITY

Voorwoord	3
Psychologie van de grote stad	4
Community Care	6
Diversiteit in de stad	8
Armoede en Participatie	10
Zorgtechnologie	12
Global Health	14
Health Promotion	16
Jongerenwerk in de grote stad	18
Outreachend Innoveren	20

VOORWOORD

De Hogeschool van Amsterdam is een kennisinstelling voor en van de stad. Dat uit zich in relevante speerpunten, zoals het onderzoeksprogramma Urban Vitality. Hiermee zetten we ons in voor een vitaal Amsterdam: een stad waar bewoners gezond leven, zorgen voor elkaar en zelfstandig en actief participeren. Dat doen we door onderzoek en onderwijs te verbinden met de praktijk en ons te richten op de toekomstige uitdagingen van alle betrokken professionals.

Onderzoekers, studenten en docenten werken dan ook steeds vaker samen aan vraagstukken rond de vitaliteit van jongeren, ouderen en kwetsbare groepen. Daarnaast wordt les gegeven in samengestelde onderwijsgroepen zoals interdisciplinaire minoren. Dat komt zowel het onderwijs als de studenten ten goede; het onderwijs richt zich meer en meer op de grootstedelijke vraagstukken waar onze studenten als professional mee te maken krijgen en de studenten leren vanuit meerdere perspectieven en volgen rijk en uitdagend onderwijs.

Door deze nieuwe inzichten rond professioneel handelen in een veranderende stad en samenleving, ontwikkelt de HvA relevante visies op interprofessioneel handelen. Daarmee bereiden wij onze studenten voor op een maatschappij waarin preventie en zelfredzaamheid belangrijke onderwerpen zijn.

Met trots tonen wij u hier een aantal minoren waarmee wij bijdragen aan een vitaal Amsterdam. Wij hopen met alle partners in de stad nog veel mooie projecten uit te voeren, zowel via onderzoek van onze kenniskringen als met studenten in minoren, stages en andere onderwijsactiviteiten.

Jacomine Ravensbergen

Domeinvoorzitter Beweging, Sport en Voeding
Penvoerder programma Urban Vitality

PSYCHOLOGIE VAN DE GROTE STAD

Mensen worden beïnvloed door hun woon- en leefomgeving; het is bijvoorbeeld duidelijk anders om in een stad te wonen dan in een dorpse gemeenschap. Wat doet wonen in een stedelijke omgeving met mensen? Spelen er andere psychologische processen dan in dorpen? Gedragen de bewoners zich anders, en kun je dat gedrag positief beïnvloeden? Hebben steden allemaal verschillende thema's en problematiek, of kunnen ze van elkaars aanpak leren?

Al dit soort vragen die te maken hebben met de stedelijke leefomgeving noemen we de psychologie van de grote stad. Het is een relatief nieuw en groot interessegebied waar professionals van diverse achtergronden zich mee bezighouden; architecten, sociologen, stedenbouwkundigen, bestuurders, politici en psychologen.

In de minor Psychologie van de grote stad bestuderen studenten van verschillende disciplines de invloed die de stad Amsterdam heeft op haar bewoners. Daarnaast vergelijken ze de Amsterdamse onderzoeksresultaten met die van andere Europese steden, zoals Antwerpen, Berlijn, Budapest, Barcelona en Lissabon. De uitkomsten van deze onderzoeken zijn van grote waarde voor alle stedelijke organisaties en bewoners. Om die reden presenteren studenten die dit programma volgen geregeld onderzoeksbevindingen aan relevante partners in de stad. Tijdens de minor voeren studenten ook onderzoek uit voor geïnteresseerde organisaties. Loopt u tegen een probleem aan of heeft u een onderzoeksvraag? Aarzelt u dan niet om contact met ons op te nemen. De coördinator van de minor overlegt graag met u over de inhoud, haalbaarheid en begeleiding van een mogelijke (onderzoeks)opdracht.

Inhoud van de minor

De studenten krijgen kennis aangereikt met betrekking tot omgevingspsychologie, stadssociologie en stadsculturen. Ze leren onderzoeksvaardigheden die nodig zijn voor het opzetten van een onderzoeksvoorstel in Amsterdam en een andere Europese stad. Daarnaast krijgen ze theorie, vaardigheidstraining en praktische ondersteuning om data te kunnen verwerken en vertalen naar een onderzoeksverslag en voor het opzetten, presenteren en adviseren van een interventie.

Resultaten voor de opdrachtgever

De stedelijke leefomgeving is een complex interessegebied waar veel partijen bij betrokken zijn. Om hier als organisatie je weg in te vinden, is het belangrijk dat je weet waar je staat in het geheel, welke processen er spelen en hoe je daar een positieve invloed op kunt hebben. De minor leidt de studenten op tot professionals op het gebied van Psychologie van de grote stad, die u graag helpen om de gewenste resultaten te bereiken.

Ze gaan in groepen van gemiddeld vijf studenten aan de slag met uw onderzoeksvraag. Dit resulteert na een half jaar in een onderzoeksverslag en een toepasbare interventie die aansluit bij de vraag.

Achtergrond van de student

De minor is toegankelijk voor alle studenten van de Hogeschool van Amsterdam, die graag mee willen werken aan oplossingen voor de stad Amsterdam.

Mogelijke opdrachtgevers

Het afgelopen jaar hadden de onderzoeken onder andere betrekking op:

- ▶ veiligheidsbeleving in drukke winkelgebieden en hoe de veiligheid vergroot kan worden;
- ▶ bevorderen van positieve attitudes van bewoners bij stadsvernieuwing;
- ▶ beïnvloeden van cohesie bij gentrificatie in oude stadswijken;
- ▶ hoe straatbeeld en commercieel aanbod van invloed is op de verblijfsduur van bezoekers in een winkelstraat.

GROENE RUSTPUNTEN IN DE STAD

Wat zijn groene rustpunten in de stad en wat doen ze met mensen? Dat onderzocht HvA-student Jean-Max Krabbendam tijdens de minor Psychologie van de grote stad. Samen met zijn projectteam bracht hij de mogelijke effecten van groene rustpunten in Amsterdam en Antwerpen in kaart.

Groene rustpunten en gelukkige mensen

“Een groen rustpunt is een plek waar er, hoe kleinschalig ook, natuur aanwezig is; een parkje, maar ook een bankje onder een boom of aan het water waar je even tot rust kunt komen in de drukte van de stad. We hebben eerst met behulp van literatuuronderzoek een enquête gemaakt, die we met een pilot hebben getest en daarna aangepast. Via social media hebben we de vragenlijst vervolgens aan zoveel mogelijk Amsterdammers voorgelegd. In Antwerpen pakten we het wat klassieker aan en zijn we de straat opgegaan om mensen te bevragen over groene rustpunten. De gegevens die we in de twee steden verzamelden hebben we met elkaar vergeleken. Het bleek dat er in Antwerpen minder groene rustpunten zijn dan in Amsterdam. Via literatuuronderzoek leerden we dat mensen in Antwerpen minder gelukkig zouden zijn en zelfs meer suïcidale neigingen zouden hebben dan in de Nederlandse hoofdstad. Het zou interessant zijn om te onderzoeken of er een verband is tussen het aantal groene rustpunten en het geluksgevoel van de bewoners.”

Wisselwerking omgeving en bewoners

“Toen ik een minor moest kiezen liep ik stage in Ghana, waar ik voorlichting gaf op middelbare scholen; een hele uitdaging in zo'n vreemde stad en cultuur. Het maakte me nieuwsgierig naar de wisselwerking tussen de (stedelijke) omgeving en haar bewoners; hoe beïnvloeden die elkaar? Dat is waar de minor Psychologie van de grote stad over gaat. Mijn keuze was gemaakt.”

Diverse projectgroep

“In de projectgroep van de minor zat ik samen met studenten van Sociaal Pedagogische Hulpverlening, Maatschappelijk Werk en Dienstverlening en Bouwkunde. Ik studeer zelf Toegepaste Psychologie en daar is interdisciplinair samenwerken een belangrijke competentie. Dat was dus niets nieuws voor mij en samenwerken ging me best gemakkelijk af. We hadden ook cultureel gezien een zeer diverse groep met Turkse, Marokkaanse, Surinaamse en autochtoon Hollandse achtergronden. Dat was niet alleen gezellig, maar maakte ons ook meer bewust van verschillende invalshoeken; het verbreedde je blik en dat kun je wel gebruiken als je werkt met de stad.”

Meer informatie

Voor meer informatie over de mogelijkheden voor samenwerking of het uitzetten van een opdracht kunt u terecht bij Michel Wagemans (m.a.j.wagemans@hva.nl), docent Toegepaste Psychologie.

COMMUNITY CARE

In grootstedelijke gebieden zoals Amsterdam is er een grote concentratie van zorgvragers met een klein sociaal netwerk. De overheid legt echter juist steeds meer verantwoordelijkheid neer bij informele zorgverleners. Om de zorgvragers zo goed mogelijk te ondersteunen is het belangrijk dat de formele zorg samenwerkt met de informele zorg. Dat is waar de minor Community Care zich op richt.

Door de transities in de zorg worden er steeds vaker wijkteams gevormd, waarin verschillende disciplines zijn verenigd die met elkaar moeten communiceren en samenwerken. Dat gaat niet altijd even gemakkelijk. In de minor Community Care voeren studenten van verschillende opleidingen – Sociaal Pedagogische Hulpverlening, Maatschappelijk Werk en Dienstverlening, Ergotherapie, maar ook Toegepaste Psychologie en Sociaal Juridische Dienstverlening – gezamenlijk projecten uit en leren van elkaars (be)leefwerelden.

De studenten leren tijdens de minor interdisciplinair samenwerken; ze gaan met elkaar in discussie over de best mogelijke oplossingen en samenwerking ten behoeve van onderwerpen rondom het thema community care. Ze leren de eigen kracht van cliënten centraal te stellen en diens sociale netwerken te betrekken bij de zorg. Ze voeren relevante opdrachten uit voor de praktijk. Loopt u tegen een probleem aan of heeft u een onderzoeksvraag? De coördinator van de minor overlegt graag met u over de inhoud, haalbaarheid en begeleiding van een mogelijke (onderzoeks)opdracht.

Inhoud van de minor

De minor bestaat uit een combinatie van theorie en projectmatig onderwijs in de wijk of elders in het werkveld. De studenten leren over:

- ▶ de wet- en regelgeving (Wmo, Participatiewet, Wet langdurige zorg, en Zorgverzekeringswet) en de gevolgen hiervan voor de beroepspraktijk;
- ▶ de invloed van omgevingsfactoren op de zorg- en ondersteuningsbehoefte van (kwetsbare) burgers;
- ▶ informele steunstructuren en vrijwillige zorgverlening (zelfhulp, mantelzorg en vrijwillige zorg) en het versterken van de samenwerking;
- ▶ community-gerichte benaderingen en beredeneerde afwegingen maken over ethische dilemma's;
- ▶ bijdragen aan de ontwikkeling, toepassing en evaluatie van strategieën om ondersteuningsvragen op te lossen.

Het werkveld is nadrukkelijk betrokken bij het onderwijs. Zo vormen Studium Generale colleges een belangrijk onderdeel van het lesprogramma. In deze colleges vertellen mensen uit het werkveld hoe zij vanuit hun discipline invulling geven aan community care.

Resultaten voor het werkveld

Docenten en studenten selecteren samen de (onderzoeks-)opdrachten die haalbaar zijn en passen binnen het beeld van community care. De praktijkopdrachten worden uitgevoerd in projectgroepen van drie of vier deelnemers van verschillende disciplines. Uiteindelijk presenteren de studenten de resultaten van de onderzoeken tijdens een symposium, waar ook de opdrachtgevers bij aanwezig zijn.

Mogelijke opdrachtgevers

Studenten van de minor Community Care voerden bijvoorbeeld opdrachten uit voor Markant, Cordaan, Mee Amstel en Zaan, Leger des Heils, een sociaal wijkteam in Zaanstad (de ROL) en Arkin.

Achtergrond van de student

De minor is toegankelijk voor studenten van paramedische opleidingen (zoals Ergotherapie), Verpleegkunde en Social Work-opleidingen (SPH, MWD en CMV, maar ook SJD en TP). Voor studenten van andere opleidingen wordt in elk geval verwacht dat ze affiniteit met het onderwerp en basiskennis psychologie en sociologie hebben. Deeltijdstudenten zijn ook welkom bij de minor.

MANTELZORGDESKUNDIGE ALS GASTDOCENT

Mark Wijnen is programmacoördinator en trainer/coach bij het Kennisplatform Mantelzorg West-Friesland. Daarnaast geeft hij gastcolleges bij de minor Community Care. Hij praat de studenten niet alleen bij over de ontwikkelingen in de mantelzorg, maar vertelt ze ook over zijn eigen ervaring als mantelzorger van een meervoudig gehandicapt kind.

Van verkoop naar mantelzorg

“Ik was ooit werkzaam in de verkoop en had een kantoor aan huis. Daardoor zat ik erg dicht op alles wat er gebeurde met Jasper, mijn gehandicapte zoon. Hij was zwaar epileptisch en had veel zorg nodig. Ik kon dat niet met elkaar combineren en moest op zoek naar een betrekking buitenshuis. Ik heb nog even gewerkt als verkoper bij een ander bedrijf, maar uiteindelijk besloot ik een nieuw pad te kiezen dat beter paste bij mijn leven met Jasper. Ik ben overgestapt naar de welzijnssector door een opleiding in die richting te volgen.”

Mooie cocktail

“Na de opleiding heb ik gewerkt als mantelzorgondersteuner en coach en daarna kwam ik terecht in mijn huidige functie bij het Kennisplatform West-Friesland. De Hogeschool van Amsterdam vroeg of ik gastcolleges wilde geven aan studenten van de minor

Community Care. Dat doe ik graag; mijn lessen zijn een soort cocktail van informatie over ontwikkelingen in de zorgbranche, het vak van mantelzorger en de eigen ervaringen met mijn zoon. Daarmee kom ik echt binnen bij de studenten.”

Minor belangrijk voor zorgverleners

“Een minor als Community Care is heel belangrijk voor de huidige zorgverleners. Vroeger was het heel normaal om je ouders in huis te nemen, of de zorg voor hen te delen met bijvoorbeeld de burens. Daarna werd de samenleving meer individualistisch; kinderen woonden verder weg en waren druk met hun eigen leven en carrière. Nu worden we min of meer gedwongen door de overheid om terug te gaan naar het oude model van voor elkaar zorgen. Een ontwikkeling, die behoorlijk wat hectiek met zich meebrengt voor welzijnsorganisaties en hulpverlening. Iedereen vraagt zich af welke plek de mantelzorger en vrijwilliger moeten krijgen. Hoe verhoudt hun werk zich tot de overige zorgverleners en het zorgsysteem in het algemeen en waar liggen de grenzen? Ik denk dat de minor Community Care daar veel duidelijkheid in kan scheppen.”

Meer informatie

Voor meer informatie over de minor kunt u terecht bij de coördinator van de minor, Marieke Goede (m.a.goede@hva.nl).

DIVERSITEIT IN DE STAD

De stad is een complex geheel waarbinnen mensen met elkaar proberen samen te leven. Dat gaat niet altijd even gemakkelijk. De minor Diversiteit in de stad leert studenten om op professionele wijze spanningen en conflicten tussen mensen van diverse achtergronden in grootstedelijke samenwoonsituaties te verhelpen of te verminderen. Daarbij worden bijvoorbeeld vergelijkingen met andere steden in de wereld gemaakt.

Ze werken aan belangrijke vaardigheden, die ze toepassen in de praktijk:

- ▶ (her)kennen van de eigen diversiteit en de houding die nodig is om met diversiteiten om te gaan;
- ▶ anderen benaderen vanuit een open, niet stigmatiserende houding;
- ▶ inzicht in de factoren die sociale cohesie in en tussen groepen bevorderen;
- ▶ constructief reageren op spanningen tussen groepen of individuen in de stad;
- ▶ (bege)leiding geven aan het samenleven in diversiteitsituaties in wijken, op scholen of in de openbare ruimte;
- ▶ diversiteit en sociale cohesie in de stad onderzoeken en vertalen naar adviezen en innovatie om praktijksituaties te verbeteren.

Resultaten voor het werkveld

De kennis en vaardigheden die de studenten in de minor opdoen maakt ze tot professionals op het gebied van stedelijke diversiteit. Met deze expertise voeren ze relevant onderzoek uit voor geïnteresseerde organisaties en helpen ze om gewenste resultaten te bereiken. Heeft u ook een onderzoeksvraag of loopt u ergens tegenaan waarbij spanningen rondom diversiteit een rol spelen? De coördinator van de minor overlegt graag met u over de inhoud, haalbaarheid en begeleiding van een eventuele opdracht. Onze studenten kunnen bijvoorbeeld helpen bij het verzamelen en analyseren van informatie vanuit verschillende (doel)groepen en gezichtspunten omtrent wonen en leven in de stad.

Achtergrond van de student

De minor is toegankelijk voor alle HVA-studenten en wordt meestal in het vierde jaar gekozen, vaak vanuit het domein Maatschappij en Recht (MWD, SPH, SJD, CMV en Toegepaste psychologie). Ook vanuit de HVA-opleidingen van het domein Gezondheid (Ergotherapie en Oefentherapie), de opleidingen Media Informatie en Communicatie en de Leraren-opleidingen volgen studenten Diversiteit in de stad.

Huidige opdrachtgevers

Studenten van de minor deden opdrachten voor ProFor, de Academie van de Stad en gemeente stadsdeel Amsterdam-Oost, afdeling Sport.

De houding die studenten in deze minor ontwikkelen is gebaseerd op een caleidoscopisch perspectief, dat recht doet aan de diversiteit van mensen met hun verschillende vermogens, talenten en contexten. De minor levert professionals met een open houding, die niet etnocentrisch zijn en de kunst verstaan om de problematiek rondom samenleven in een stedelijke omgeving met succes aan te pakken. Mensen die een aanwinst zijn voor elke organisatie die zich bezighoudt met wonen en leven in een stedelijke situatie.

Inhoud van de minor

In de minor krijgen de studenten kennis van sociale cohesie, discriminatie, stigmatisering- en socialisatieprocessen, zingeving of levensbeschouwing, wet- en regelgeving rondom diversiteit, machtsposities, dynamische cultuuropvattingen en communicatie. Ze leren over het aanstuderen van emancipatie en empowerment en bestuderen de sociale kaart en de geschiedenis van wijken en de stad Amsterdam.

EEN WIN-WINSITUATIE

ProFor is een organisatie die etnische minderheden ondersteunt in Amsterdam en omgeving en in het bijzonder stadsdeel Zuidoost. Van family coaching, kinderen met een leerachterstand helpen en vrouwen empoweren, tot vaders ondersteunen bij de opvoeding en ouderen informeren – ProFor voert allerlei projecten uit. De minor Diversiteit in de stad is hier vaak bij betrokken. Lucia Martis, directeur van ProFor, noemt de samenwerking met minorstudenten “een win-winsituatie: ik krijg een product en de studenten leren van de praktijk.”

Family coaching

“ProFor is een mooi voorbeeld van diversiteit in de stad. We hebben te maken met mensen van allerlei culturele achtergronden en religies, maar ook met ouders, kinderen en jongeren, mannen, vrouwen en gezinnen. Studenten van de HVA-minor Diversiteit in de stad hebben de afgelopen jaren geholpen met meerdere projecten. Zo hebben ze onderzoek gedaan voor family coaching, de kernactiviteit van ProFor. We helpen al heel lang gezinnen via spreekuren en coaching, maar hebben zelf weinig tijd om resultaten en verbeterpunten in kaart te brengen.”

Who's your daddy

“Een ander project waar studenten enthousiast aan hebben meegewerkt is het vaderproject ‘Who's your daddy’. Ze hebben op basis van onze vijf theaterprojecten over vaderschap een verslag met aanbevelingen gemaakt. Andere deelnemers van de minor beschreven handige methodes voor basisscholieren met een leerachterstand (Future Kidsproject); ze onderzochten de samenwerking van organisaties in het kader van jeugd-criminaliteitsbestrijding en ze deden onderzoek voor Vette Pret Maatjes, een project voor kinderen in de leeftijd van 8 tot en met 12 jaar met (kans op) overgewicht.”

Presentatie projecten

“Onlangs presenteerden de studenten een aantal van de ProFor-onderzoeken waaraan ze hebben meegewerkt aan een gemêleerd gezelschap van onder meer politici, vertegenwoordigers van zorg- en welzijnsorganisaties, medewerkers van ProFor en de HVA. Het was een groot succes; we hebben onze doelstelling en de projecten goed onder de aandacht kunnen brengen. Ik werk al lang samen met de HVA en sommige studenten zijn hier later als vrijwilliger komen werken. Het is zo belangrijk dat ze niet alleen theoretische lessen krijgen, maar ook echt zien en vooral ervaren hoe de dingen in de praktijk gaan.”

Voor meer informatie over ProFor:

www.profor.nl

Meer informatie

Voor meer informatie over de minor en de mogelijkheden voor een onderzoeksopdracht kunt u terecht bij de coördinator van de minor, Leonie van der Valk (l.n.h.van.der.valk@hva.nl).

ARMOEDE EN PARTICIPATIE

Armoede heeft vaak te maken met een laag inkomen en gaat gepaard met schulden, werkloosheid, psychische problemen, gedragsproblemen en eenzaamheid. Ook in Nederland bestaat armoede. Professionals met cliënten in een armoedesituatie hebben inzicht nodig in de armoede-problematiek om hun werk goed uit te kunnen voeren. Het is belangrijk om te weten waardoor mensen in armoede terechtkomen, wat het met ze doet, om wat voor mensen het gaat en hoe de evidence based-methode sturen op zelfsturing werkt in theorie en praktijk.

Professionals moeten ook op de hoogte zijn van relevante juridische ontwikkelingen, zoals het gemeentelijke armoedebeleid en de regelgeving rondom schulden, inkomensondersteunende maatregelen en arbeidsparticipatie. Het is belangrijk dat ze goed kunnen communiceren, bijvoorbeeld om mensen te motiveren om de soms moeilijke stappen te zetten om uit de armoede te komen. Stappen zoals het veranderen van gedrag. Daarnaast is het handig als ze over trainingsvaardigheden beschikken om groepscursussen te ontwikkelen en geven; veel voorlichting en andere ondersteuning op het gebied van armoede gebeurt immers in groepen. Daar hoort ook een kritische en creatieve houding bij.

Deze kennis, vaardigheden en kritische houding doen studenten op bij de minor Armoede en Participatie van de HvA. Ze worden als het ware klaargestoomd tot professionals die kwetsbare burgers in een armoedesituatie adequaat kunnen ondersteunen en stimuleren.

Tijdens de minor voeren studenten een praktijkopdracht uit (ontwikkelen en geven van een training of een andere groepsgerichte activiteit) voor geïnteresseerde organisaties.

Inhoud van de minor

De studenten krijgen vakken als sociologie en psychologie van de armoede, methodiek van de armoede, juridische aspecten van de schuldenproblematiek, juridische aspecten van participatie en inkomensondersteuning en motiverende gespreksvoering. Daarnaast doen ze een project in de praktijk en volgen de bijbehorende cursus 'train-de-trainer groepsgericht werken'.

Per blok staat een casus uit de praktijk centraal en worden professionals uitgenodigd om hun ervaring te delen.

Achtergrond van de student

De minor is momenteel alleen toegankelijk voor vierdejaars-studenten SJD en MWD (zowel voltijd- als deeltijd). Studenten moeten basiskennis van het recht hebben en basiskennis en vaardigheden op het gebied van gesprekstechnieken en methodiek. Daarnaast is affiniteit met dienstverlening aan mensen in een armoedesituatie (met schulden) gewenst.

Resultaten voor de beroepspraktijk

Het onderwijsprogramma richt zich op het werken in organisaties die te maken hebben met armoede zoals wijkteams, instellingen voor maatschappelijke dienstverlening en re-integratiebedrijven. Wellicht kunnen studenten ook in uw organisatie van toegevoegde waarde zijn. Heeft u interesse? De coördinator van de minor overlegt graag met u over de inhoud, haalbaarheid en begeleiding van een mogelijke opdracht.

Mogelijke opdrachtgevers

De studenten van de minor voerden onderzoeksopdrachten uit voor ABC Alliantie, Kandidatenmarkt en Zone 3.

COLLEGA'S OOK BLIJ MET MINOR

Nico Kroes werkte al tijdens zijn studie als schuldhulpverlener bij Doras, een instelling voor maatschappelijke dienstverlening in Amsterdam-Noord. De kennis die hij opdeed bij de minor Armoede en Participatie kon hij daar goed gebruiken. Kroes: "De minor is specifiek gericht op het maatschappelijk beleid van de gemeente Amsterdam, dus ik leerde van alles over de actuele ontwikkelingen. Daar hadden ook mijn collega's baat bij."

Stage en werk

"Ik werk inmiddels twee jaar bij Doras. Ik ben hier als stagiair via mijn studie Sociaal Juridische Dienstverlening terechtgekomen en mocht aansluitend blijven als schuldhulpverlener. Door de stage had ik een soort basis voor het beroep ontwikkeld en door de minor kon ik de kennis van schuldhulpverlening, armoede en participatie verder verdiepen. Ik raad het iedereen aan die wil werken op het terrein van maatschappelijk werk, schuldhulpverlening, bij een woningcorporatie of in de reclassering."

Amsterdamse werkwijze

"De minor is gericht op het beleid van de gemeente Amsterdam dat vrij specifiek is: het schuldhulpbureau doet in naam van de klant en de gemeente een saneringsaanvraag bij de gemeentelijke

Kredietbank Amsterdam. In de rest van Nederland doet de gemeente dat zelf. Het is voor mij als schuldhulpverlener heel belangrijk om te weten wat er precies aan de hand is met mensen in een armoedesituatie en hoe je ze het beste kunt ondersteunen. Daarnaast moet ik goed op de hoogte zijn van de lokale en nationale sociale en maatschappelijke ontwikkelingen."

Koppeling uitvoering en beleid

"In de minor heb ik leren denken op beleidsniveau. Daardoor kan ik nu de koppeling maken tussen uitvoering en beleid. De minor gaat niet alleen over schuldsanering; er wordt ook uitgebreid aandacht besteed aan de beleidsplannen van de gemeente Amsterdam, zoals de Participatiewet en de recente en aankomende veranderingen in de bijstand. Dat zijn zaken die goed van pas komen in mijn werk; het is als schuldhulpverlener belangrijk om kennis te hebben van de recente ontwikkeling op uitkeringsgebied. Ook mijn collega's waren destijds nog niet zo op de hoogte van bepaalde ontwikkelingen en zij waren blij met de kennis die ik meenam uit de minor."

Meer informatie

Voor meer informatie over de minor Armoede en Participatie u terecht bij de coördinator, Rianne van der Weijden (r.van.der.weijden@hva.nl).

ZORGTECHNOLOGIE

De ontwikkelingen binnen de gezondheidszorg vragen om een nieuwe, multidisciplinaire aanpak. Nederland vergrijst en mensen worden steeds ouder, waardoor de vraag naar zorg- en welzijnspersoneel de komende jaren toe zal nemen. Ook de kosten van de gezondheidszorg staan onder druk. Mensen die belemmeringen ervaren in hun functioneren blijven vaker thuis wonen. Door het combineren van zorg en technologie (zorgtechnologie) kunnen we deze uitdagingen het hoofd bieden. Dat vraagt om nieuwe competenties van zorgprofessionals, bijvoorbeeld om mensen te begeleiden via 'zorg op afstand'. Maar ook van ontwerpers en ICT-professionals worden extra vaardigheden verwacht, zoals het meedenken over de bruikbaarheid van ICT-oplossingen voor kwetsbare doelgroepen.

In de minor Zorgtechnologie doen studenten kennis op over wat er op de markt is aan zorgtechnologie én leren zij nieuwe producten te ontwerpen, ontwikkelen en implementeren. Studenten van verschillende disciplines werken samen aan reële vraagstukken uit de (gezondheids)zorg. Door deze multidisciplinaire aanpak – en de samenwerking met doelgroepen en zorgorganisaties – kunnen ze zo effectief mogelijk inspelen op vragen uit de praktijk.

Inhoud van de minor

De studenten volgen de methodelijn van het ontwikkelen van een zorginnovatieproduct via verschillende vakken. Ze doen een businesscaseproject, doorlopen systematisch alle fasen en houden een portfolio bij van de bijbehorende producten, zoals het gespreksverslag van een opdrachtgever en het schetsen van een ontwerp of een implementatieplan.

De onderwerpen die centraal staan zijn:

- ▶ technologische ontwikkelingen in de gezondheidszorg, zoals zorgdomotica, sensorsystemen, robotica, m-health, teleconsultatie en telegaming;
- ▶ ontwerpmethoden uit de creatieve industrie;
- ▶ ontwikkeling van apps;
- ▶ ethiek in de zorg;
- ▶ wet- en regelgeving over technologie in de zorg;
- ▶ toegepaste onderzoeksvaardigheden;
- ▶ projectmatig werken met verschillende disciplines.

Resultaten voor het werkveld

Een groot deel van deze minor bestaat uit een uitdagend zorgtechnologieproject, waarbij studenten in overleg met cliënten en professionals technologie inzetten bij zorgvraagstukken.

De studenten werken gedurende drie dagen per week in groepsverband bij een (zorg)organisatie. Ze vertalen de vraag van de opdrachtgever naar concrete en haalbare doelen. Daarbij kijken ze ook naar de behoefte van de doelgroep, zodat producten in co-design worden ontwikkeld. Loopt u ook tegen vragen of problemen aan? De coördinator van de minor overlegt graag met u over de inhoud, haalbaarheid en begeleiding van een mogelijke onderzoeksopdracht.

Achtergrond van de student

In de minor slaan aankomende verpleegkundigen, paramedici, welzijnswerkers, technici, informatici en ontwerpers de handen ineen. De minor is toegankelijk voor HvA-studenten van het domein Gezondheid, Techniek, Digitale Media & Creatieve Industrie (de opleidingen Media en Communicatie, Mediadesign en Informatica), Bewegen, Sport en Voeding en Maatschappij en Recht.

De student moet in de laatste fase van zijn opleiding zijn, belangstelling hebben voor zorgtechnologie, projectmatig werken en ontwerpen, experimenteel onderzoek doen en bereid zijn om samen te werken met andere professionals en organisaties.

Mogelijke opdrachtgevers

In de regio Groot-Amsterdam zijn er diverse zorgorganisaties betrokken bij de minor Zorgtechnologie. Voorbeelden van projecten waaraan studenten werken of hebben gewerkt zijn:

- ▶ 'Persoonlijk op afstand': ontwikkeling van een teleconsultatiesysteem om cliënten op afstand zorg of begeleiding te geven in een zorgcentrum van een Amsterdamse wijk;
- ▶ 'Tips tegen dips': ontwikkeling van een mobiele app die hulp biedt bij depressie;
- ▶ 'Techniek voor behoud van zelfstandigheid': onderzoek over hoe techniek jongeren met een verstandelijke beperking in staat kan stellen om zelfstandig activiteiten uit te voeren.

TESTEN EDUCATIEF SPEELGOED VOOR AUTISTISCHE KINDEREN

Studenten van de minor Zorgtechnologie deden onderzoek voor LINKX: slim speelgoed waarmee autistische kinderen spelenderwijs voorwerpen leren benoemen. Helma van Rijn is ontwerper van innovatieve zorgproducten en de bedenker van LINKX. Van Rijn is blij met de inbreng van de minorstudenten, die haar verrasten met nieuwe inzichten en ideeën.

Een bijzonder ontwerp

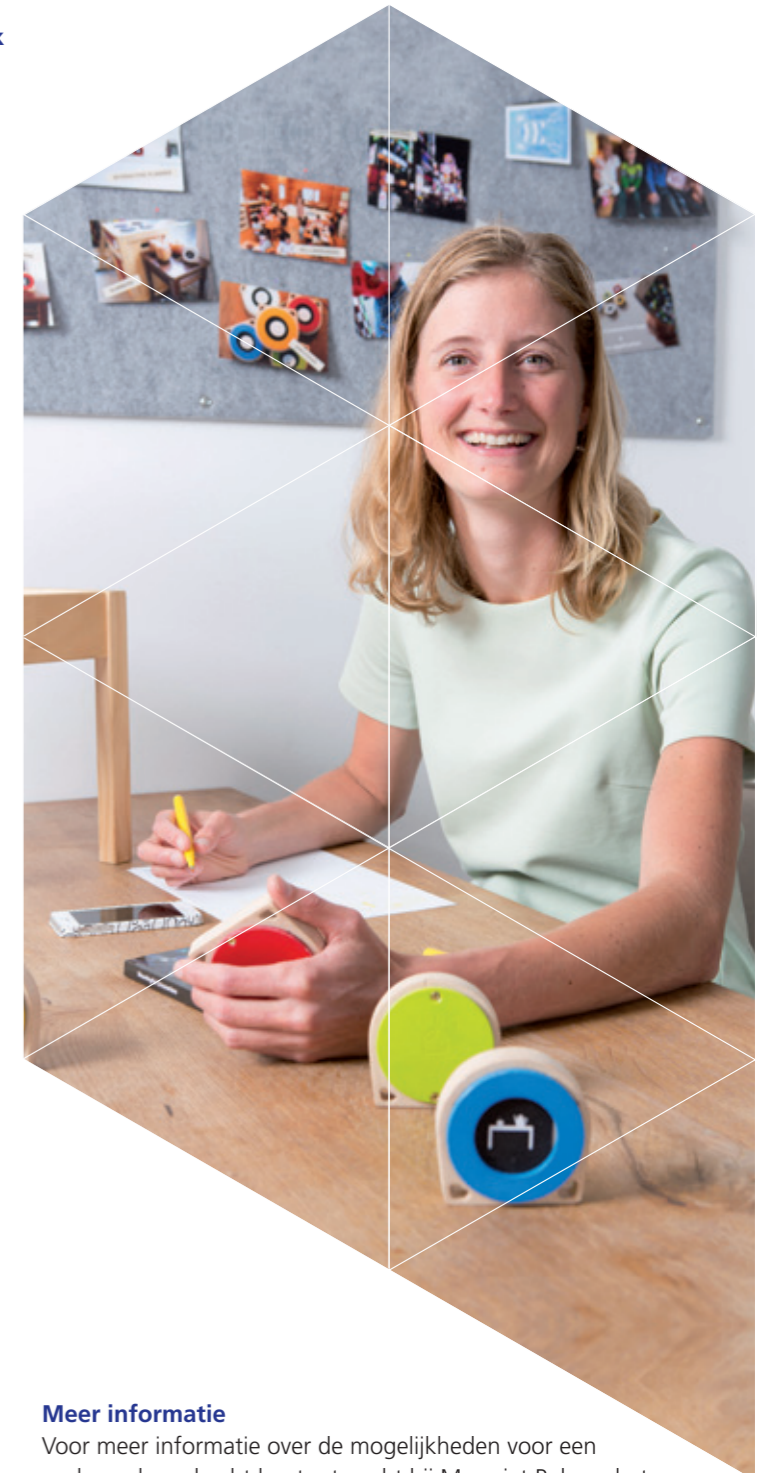
"Autistische kinderen hebben moeite om de wereld om hen heen te begrijpen. Met LINKX kunnen ze eindeloos de woorden bij voorwerpen horen, en zo hun wereld structureren. Het spel bestaat uit een gratis app en interactieve tags. Als je de telefoon tegen de tag houdt, licht het scherm op en wordt het woord uitgesproken. Het kind hoort en beleeft zo dus de woorden bij concrete voorwerpen."

Studenten testen prototype

"Een projectgroep van de minor Zorgtechnologie (met studenten Ergotherapie, Fysiotherapie en ICT) testte een prototype van LINKX bij een Amsterdamse school voor speciaal onderwijs, de Helderling. Ze brachten de bevindingen in kaart: wat vonden de kinderen ervan en hoe gebruiksvriendelijk was het product volgens de leerkracht en logopedist? Daarnaast gaven ze aan hoe de app volgens hen straks optimaal ingezet zou kunnen worden. De studenten waren niet steeds aanwezig bij het testen en lieten dan het spel met een ervaringenlogboek achter op de school; ze namen dus letterlijk en figuurlijk meer afstand van het concept. Dat leidde tot nieuwe inzichten die wij zeker meenemen in de verdere uitwerking van de app. Zo werd bijvoorbeeld heel duidelijk op welke manieren leerkrachten de app straks willen gebruiken. Maar de belangrijkste conclusie was dat de kinderen het leuk en uitdagend vonden om met LINKX te spelen."

Gastcollege bij de minor

"Ik heb bij de minor een gastcollege gegeven over creatief gebruiksonderzoek en hoe je de gebruikers kunt betrekken in de vroege fase van het ontwerpproces. Zo ontstond ook het idee om studenten een prototype van mijn ontwerp te laten testen. In de minor leren studenten van allerlei disciplines met elkaar nadenken over wat er mogelijk is met technologie in de zorg. Ze leren dat ze een actievere rol kunnen hebben in de ontwikkeling van zorgtechnologie. Heel goed vind ik dat."

Meer informatie

Voor meer informatie over de mogelijkheden voor een onderzoeksopdracht kunt u terecht bij Margriet Pol van het HvA-domein Gezondheid (m.c.pol@hva.nl) en Pascal Wiggers (p.wiggers@hva.nl) van het HvA-domein Digitale Media en Creatieve Industrie.

Meer informatie over de minor Zorgtechnologie vindt u op de website: minorzorgtechnologie.wordpress.com.

GLOBAL HEALTH

Het vakgebied Global Health streeft naar het verbeteren van de algemene gezondheid van de bevolking, op lokaal en mondiaal niveau. Vooral stedelijke samenlevingen zijn divers en gecompliceerd en de behoeften als het gaat om gezondheid en welzijn zijn afhankelijk van meerdere factoren. Urbanisatie, bevolkingsgroei, vergrijzing, demografische verschillen, transities et cetera leiden tot allerlei maatschappelijke uitdagingen. Met de juiste kennis kunnen organisaties adequaat hierop reageren. Daar past een meer holistische benadering bij, die rekening houdt met sociale, politieke en economische aspecten. Zo geeft kennis over bijvoorbeeld het land, het gezondheidssysteem, de faciliteiten in de wijk, de sociaal-economische positie in een samenleving en tradities een uitgebreider beeld van de individuele of maatschappelijke uitdagingen in een samenleving. Dit soort kennis en visie leren studenten in de minor Global Health.

De deelnemers worden voorbereid om als Global Health professionals te werken in een diverse maatschappij, een multidisciplinair team en een internationale context; zowel in Amsterdamse wijken als elders in Nederland, Europa en de rest van de wereld. Er wordt verwacht dat in de 21e eeuw minimaal 35 procent van de werknemers een internationale achtergrond heeft. Dat vraagt om projectmatige vaardigheden én interculturele competentie; ook om een divers intercultureel cliëntenbestand te kunnen bedienen.

Inhoud van de minor

De opleiding bestaat uit een combinatie van theorie en projectmatig onderwijs in de wijk of elders in het werkveld. Er wordt les gegeven in het Engels. De minor kan ook worden gevolgd bij de internationale partners HiOA in Oslo en UCN in Aalborg.

Studenten leren onder meer:

- ▶ gezondheidsvraagstukken bekijken vanuit een holistisch perspectief;
- ▶ lifestyle, genetica, demografie, politiek, milieu, sociale situatie, economie en psychologie integreren in professionele zorgactiviteiten;
- ▶ internationale gezondheidssituaties, morbiditeit en mortaliteit van chronische ziekten, de impact van migratie, handel en milieufactoren;
- ▶ pathologie, samenhang en symptomen in de samenleving en de mogelijke therapieën van de meest voorkomende ziekten in de wereld;
- ▶ gezondheids- en ziektevraagstukken aanpakken door aandacht te besteden aan incidentie- en prevalentiecijfers.

Resultaten voor het werkveld

De kennis en vaardigheden die de studenten in de minor opdoen maakt ze tot global health professionals. Gewapend met die expertise voeren ze relevant onderzoek uit voor geïnteresseerde organisaties en helpen ze om gewenste resultaten te bereiken.

Heeft u ook een onderzoeksvraag of loopt u ergens tegenaan? Deze coördinator van de minor overlegt graag met u over de inhoud, haalbaarheid en begeleiding van een eventuele opdracht. Onze studenten kunnen bijvoorbeeld een rol spelen bij het identificeren en analyseren van de behoeften en interesses van uw doelgroep én komen met aanbevelingen voor verbeteringen en kwaliteitsverhogende maatregelen die wettelijk en ethisch verantwoord zijn door het gebruik van evidence-based practice. HvA-docenten en experts uit het werkveld begeleiden de studenten bij de wetenschappelijk verantwoording en onderbouwing van de producten.

Achtergrond van de student

De minor is toegankelijk voor studenten Oefentherapie, Verpleegkunde, Ergotherapie, Voeding en Diëtetiek of Fysiotherapie. Geïnteresseerden die een andere gezondheid- of een welzijnstudie volgen, kunnen na toestemming van hun eigen opleiding ook toegang krijgen tot de minor. Aan het programma doen studenten van verschillende disciplines en uit allerlei landen mee. Daarbij horen een integrale samenwerking, leren over elkaars expertise en vaardigheden om effectief samen te werken.

Mogelijke opdrachtgevers

Global Health studenten voeren veldwerk uit in Nederland voor bijvoorbeeld wijkcentra, gezondheidscentra, het AMC en op scholen. In het buitenland (van Indonesië en Nicaragua tot Malawi) werken studenten onder meer samen met ngo's met aandacht voor, gezondheid en welzijn.

HOE KRIJG JE EEN ZO COMPLEET MOGELIJK BEELD VAN DE BEWONERS?

Ze studeren allebei Ergotherapie – Azade Aydogdu in Turkije en Charissa Weeda aan de HvA. Global Health inspireerde ze tot een gezamenlijk afstudeerproject over de gezondheidsvragen van Turkse Amsterdammers. Tijdens de minor zitten ze vaak in een café op steenworp afstand van de HvA en praten over de multiculturele en -disciplinaire aspecten van Global Health.

Internationaal en multidisciplinair

Charissa: “Ik ben zelf half Nederlands, half Colombiaans en erg geïnteresseerd in andere culturen. Het was heel interessant om te leren hoe de gezondheidszorg in andere landen is geregeld.”

Azade: “De verschillen in achtergrond en opleiding bleken een enorme meerwaarde bij het creatief denken en zoeken naar oplossingen. We ontdekten bijvoorbeeld dat de studie-indeling die we in Nederland kennen, in Ergotherapie, Fysiotherapie en Oefentherapie, niet in alle landen bestaat. Zoiets is belangrijk om te weten als je gaat samenwerken.”

Onderzoek en projecten

Charissa: “We bekeken de gezondheidszorg in de verschillende landen, de sociale- en minder sociale systemen. En we bezochten een aantal Amsterdamse wijken.”

Azade: “We wilden een zo compleet mogelijk beeld van de bewoners krijgen; wat voor leven leiden ze en wat zijn de behoeften en problemen op het gebied van de gezondheidszorg.”

Charissa: “En we hebben ons eigen gezondheidszorgsysteem ontworpen. Je kreeg een beperkt budget en een lijst waarop je kon zien wie het zou redden binnen je systeem en wie niet. Daarna moest je keuzes maken.”

Azade: “Je leert enorm relativeren; het is gemakkelijk om de gezondheidszorg de schuld te geven als dingen niet goed gaan. Maar als je zelf zo'n systeem moet bedenken zie je pas hoe ingewikkeld het is. Heel confronterend.”

Meer informatie

Voor meer informatie over de minor Global Health kunt u terecht bij de coördinator, Nicky van Oostrum (n.van.oostrum@hva.nl).

De minor Global Health werkt samen met HiOA Oslo en UCN Aalborg. De toelatingsprocedure hiervoor loopt via de minorcoördinator. Voor meer informatie over onze Internationale partners:

UCN Aalborg http://www.ucnorth.dk/home/programmes-courses/global_health.aspx

HiOA Oslo <http://www.hioa.no/eng/Studies/HF/Evu/iph>

HEALTH PROMOTION

Een grote stad bruist van de energie. De relatief jonge bevolking is vernieuwend en creatief en dat stimuleert de bedrijvigheid. Maar er is ook een keerzijde. Het wonen in een stad als Amsterdam heeft grote invloed op de leefstijl van haar bewoners. Veel mensen, zowel volwassenen als kinderen, vinden het moeilijk om op een gezonde manier te leven. Gezondheidsproblemen zoals obesitas, eenzaamheid en psychische problemen komen vaak voor. Ze worden voor een deel veroorzaakt door een inactieve levensstijl, maar er spelen veel meer factoren mee. De oplossing zoeken wij in deze tijd vooral bij de mensen zelf. Wat kunnen zij zélf doen om hun gezondheid te verbeteren en vitaal in het leven te gaan staan?

In de minor Health Promotion bestuderen studenten de behoeften en mogelijkheden op het gebied van de gezondheid van de mensen in de stad. Samen met bewoners en plaatselijke professionals (de eindgebruikers) bedenken zij hoe de gezondheid van de wijk kan worden verbeterd; dit plan brengen ze vervolgens samen met de doelgroep in de praktijk. Daardoor sluit het initiatief goed aan bij de behoeften, voorkeuren en mogelijkheden van de wijk en de bewoners. Na de uitvoering en evaluatie van het project onderzoeken de studenten hoe de opbrengsten in de toekomst verduurzaamd kunnen worden.

Inhoud van de minor

Studenten krijgen les op het gebied van het ontwikkelen van een gezondheidbevorderende interventie, communicatieprincipes en ondernemerschap. Ze volgen ook gastcolleges van professionals in het werkveld.

De onderwerpen die centraal staan:

- ▶ theorieën en methodieken voor gezondheidsbevordering en gedragsverandering;
- ▶ onderzoek (kwalitatief en kwantitatief);
- ▶ integraal gezondheidsbeleid;
- ▶ wijkgerichte aanpak;
- ▶ communicatie en social marketing;
- ▶ sociaal ondernemerschap;
- ▶ projectmatig werken met verschillende disciplines;
- ▶ innovatie en creativiteit.

Resultaten voor het werkveld

De kennis en vaardigheden die de studenten opdoen maakt ze professionals op het gebied van health promotion. Gewapend met die expertise voeren ze tijdens de minor relevant onderzoek uit voor geïnteresseerde organisaties en helpen om gewenste resultaten te bereiken. Ze brengen bijvoorbeeld in kaart hoe je de gezondheid van bepaalde doelgroepen kunt bevorderen. Heeft u ook een onderzoeksvraag of loopt u ergens tegenaan? De coördinator van de minor overlegt graag met u over de inhoud, haalbaarheid en begeleiding van een eventuele opdracht.

Achtergrond van de student

Studenten van verschillende opleidingen (Fysiotherapie, Ergotherapie, Oefentherapie, Verpleegkunde, Voeding, Sport, Management en Ondernemen, Academie voor Lichamelijke Opvoeding (ALO), Toegepaste Psychologie, Maatschappelijke Dienstverlening, Pedagogiek, Communicatie en Economie) werken samen in teams. Wat hen bindt is dat ze zich betrokken voelen bij gezondheidsproblemen in de stad en dat ze bereid zijn om verder te kijken dan het eigen vakgebied. Dit leidt vaak tot vernieuwende en creatieve oplossingen op het gebied van leefstijl en gezondheid in de grote stad.

Mogelijke opdrachtgevers

Onze studenten hebben in de regio Amsterdam verschillende succesvolle gezondheidsprogramma's helpen opzetten voor diverse doelgroepen en organisaties, in samenwerking met de zorg, welzijnsorganisaties, de gemeente en het bedrijfsleven.

Voorbeelden van projecten:

- ▶ 'Beweeg je Happy': een beweegprogramma in Blijf-huizen om depressieve gevoelens te verminderen en de eigen regie en vitaliteit te bevorderen;
- ▶ 'Fresh in de Les': een onderwijsprogramma voor basisscholen in Amsterdam-West over gezond slaappgedrag, gezonde voeding en beweging;
- ▶ Apotheek: een digitale bijlsluit voor laaggeletterden;
- ▶ Eats different, een educatief programma dat kinderen op een leuke manier leert hoe je gezond kunt eten.

STUDENTEN BEDENKEN HULPMIDDEL VOOR LAAGGELETTERDEN

In de minor Health Promotion doen studenten interessante onderzoeken. Een mooi voorbeeld daarvan is het project van Tamara Singer (vierdejaars Ergotherapie) en haar projectgroep. De studenten bedachten een app die laaggeletterden uitlegt hoe ze een bepaald medicijn moeten gebruiken: Apotheek.

Samenwerking met laaggeletterden

"In Nederland hebben veel mensen moeite met lezen en schrijven en dat kan in de gezondheidszorg allerlei problemen opleveren. Van verdwalen in ziekenhuizen omdat je de bordes niet begrijpt tot de bijsluiters van medicijnen niet kunnen ontcijferen. Daar wilden wij iets mee doen. Via een literatuuronderzoek hebben we geïnventariseerd wat er bekend is over dit onderwerp. Vervolgens zijn we op zoek gegaan naar laaggeletterden; dat was niet eenvoudig. We hebben veel gebeld en gemailld met allerlei organisaties die maar iets met laaggeletterdheid te maken hebben, zoals Stichting Lezen en Schrijven en het ABC. Het ABC heeft ons verder geholpen. Zij werken met zogenaamde ambassadeurs, mensen die zelf laaggeletterd zijn of geweest zijn en daar voorlichting over geven. Een aantal van deze ervaringsdeskundigen heeft ons verteld waar ze op medisch vlak tegenaan lopen en waar ze behoefte aan hebben. Een speciale app bijvoorbeeld."

Ontwikkelen Apotheek

"Een dergelijke app is best gecompliceerd; er moet beeld, tekst en geluid bij en er zijn ontzettend veel medicijnen. Het betekent ook een enorme financiële investering en dat kregen we niet voor elkaar. We hebben wel een testapplicatie (Apotheek) gemaakt en daar een marketing- en communicatieplan voor geschreven. Het concept werd toegejuicht door Pharos, een gezondheidsorganisatie die net als de landelijke apothekersvereniging KNMP vindt dat geneesmiddelengebruik begrijpelijker zou moeten zijn voor laaggeletterden. Inmiddels heeft Pharos een werkgroep opgezet die met Apotheek aan de slag wil gaan."

Samenwerken

"Door samen te werken met gevestigde organisaties kun je ver komen. Wat ik ook geleerd heb is dat je niet hoeft af te wachten tot mensen met hun probleem naar jou toekomen; je kunt ook, door met elkaar samen te werken, een probleem aanpakken en er een oplossing voor zoeken. Dat vind ik heel mooi, het inspielen op gedrag. Dat is volgens mij ook hoe het in de toekomst steeds meer zal gaan."

Meer informatie

Voor meer informatie over de mogelijkheden voor samenwerking of het uitzetten van een opdracht kunt u terecht bij Albertina Poelgeest van het HvA-domein Gezondheid (a.poelgeest@hva.nl).

JONGERENWERK IN DE GROTE STAD

Jongerenwerk zorgt er in grote steden zoals Amsterdam voor dat jongeren zich ontwikkelen tot democratische burgers: ze leren vanuit pedagogische oogpunt meedoen aan de samenleving en worden (vooral in groepsverband) begeleid in hun vrije tijd. Kanszoekende adolescenten met een lage sociaal-economische status en een laag opleidingsniveau vormen de primaire doelgroep van het jongerenwerk.

De jongerenwerker legt contact en maakt de adolescenten enthousiast om zelf activiteiten op te zetten en uit te voeren. Daarbij speelt hij in op hun leef- en belevingswereld en bouwt een vertrouwensrelatie op om ze te kunnen motiveren tot nieuw gedrag. 'Respect en 'fair play' zijn daarbij centrale waarden. Jongerenwerkers werken actief samen met andere partijen, onder het motto 'It takes a whole village to raise a child' en zorgen ervoor dat ook de 'village' verantwoordelijkheid neemt.

De HVA-minor Jongerenwerk is een verdiepingsprogramma rondom het werken met jongeren in het derde milieu, het opvoedkundige terrein naast gezin en school. Participatie van jongeren bij de vormgeving van het jongerenwerk is een centraal thema van de minor. De studenten krijgen kennis over de doelgroep, de beroepscontext, het beleid en de methodieken van het jongerenwerk in een grootstedelijke setting. Aangezien het een breed werkveld betreft en er veel overlap is met andere HVA-opleidingen, is de minor ook interessant voor (toekomstige) professionals in het onderwijs of de jeugdzorg.

Inhoud van de minor

Het minorprogramma omvat de onderdelen beleid- en methodiek, de collegeserie: 'Levenssamenhang, leefwereld en jeugdculturen, het praktijkgerichte onderzoek, talentontwikkeling: coaching en uitvoering van de methode Edutainment en de serie 'Goede Praktijken', waarin gastdocenten uit het werkveld lesgeven.

Studenten verdiepen zich in de visie, het beleid en de methodiek van het jongerenwerk in nationale en internationale stedelijke gebieden. Ze leren:

- ▶ een eigen visie op het jongerenwerk verwoorden en beschrijven;
- ▶ op preventieve en (ped)agogische wijze jongeren helpen participeren aan de samenleving, zich te empoweren en op een effectieve manier te uiten;
- ▶ kennis van de leefwereld van de jongeren van nu;
- ▶ inzicht in het netwerk van organisaties waar het jongerenwerk gebruik van kan maken.

Resultaten voor het werkveld

De deelnemers worden in de minor opgeleid tot professionals op het gebied van jongerenwerk. In de praktijkgerichte onderzoekopdracht werken ze in opdracht van een organisatie uit het werkveld en het lectoraat Youth Spot aan een actuele vraag of probleem van het jongerenwerk. Loopt u ook ergens tegenaan waar u wel wat professionele hulp bij kunt gebruiken? Onze studenten helpen u de gewenste resultaten te bereiken. De coördinator van de minor overlegt met de betreffende organisaties over de inhoud, haalbaarheid en begeleiding van de onderzoekopdracht.

Mogelijke opdrachtgevers

De centrale opdrachtgever voor minoronderzoek is Youth Spot. Praktijkorganisaties die hierbij zijn aangesloten zijn: Combiwel, IJsterk, Streetcornerwork, Dock, Jongerenwerk Utrecht (JoU), Youth for Christ Amsterdam, ROC TOP en ROC van Amsterdam.

Achtergrond van de student

De minor is toegankelijk voor studenten die niveau 2 van Cultureel Maatschappelijk Werk (CMV) hebben gehaald of – als ze niet bij CMV studeren – het derde jaar van hun opleiding hebben afgesloten. Het is geen vereiste maar wel handig als studenten (vrijwilligers)werk hebben (uitgevoerd), met jongeren in de leeftijd van 10 tot 23 jaar.

MINORONDERZOEK LEVERT BELANGRIJKE INFORMATIE

Said Awad is onderzoeker in opleiding bij de HVA. Daar werkt hij ook samen met de minor Jongerenwerk in de grote stad: hij begeleidt studenten bij onderzoeksopdrachten en zoekt praktijkorganisaties die hierbij betrokken willen zijn. De minor levert Awad interessante informatie op die hij goed kan gebruiken bij zijn eigen onderzoek voor het lectoraat Youth Spot.

De pedagogische kracht van sport en spel

"Ik doe al ruim een jaar onderzoek naar de pedagogische kracht van sport en spel. Ik bekijk bijvoorbeeld hoe jongerenwerk ervoor kan zorgen dat adolescenten, ongeacht hun achtergrond, talent, sekse, leeftijd of beperking samen en op een gelijkwaardige manier kunnen sporten. Jongeren met een beperking doen door allerlei beleidsontwikkelingen steeds meer een beroep op het jongerenwerk. Maar de werkers zijn hier niet op voorbereid. Er wordt vaak gedacht dat sport en spel wondermiddelen zijn, dat kinderen elkaar daardoor automatisch accepteren en plezier hebben. Sport kan ook zorgen voor sociale exclusie en dat is het laatste wat je wilt in het jongerenwerk."

Achter de schermen

"Ik ben vooral achter de schermen betrokken bij de minor en plan bijvoorbeeld afspraken met organisaties en studenten en organiseer bijeenkomsten. Voor het komende studiejaar lever ik input voor het lesprogramma, ga ik op zoek naar praktijkorganisaties die mee willen werken en begeleid ik studenten bij het uitvoeren van hun onderzoekopdrachten."

Tijdens de minor doen de studenten interviews of nemen vragenlijsten af bij praktijkorganisaties. De resultaten daarvan worden verwerkt in een methodiekbeschrijving. Elk jaar richt de minor zich op een ander onderzoeksonderwerp. Eerder deden de studenten bijvoorbeeld onderzoek naar youth organizing, in 2014 naar groepswork en volgend jaar gaan ze de informatieve en adviserende rol van het jongerenwerk bekijken."

Gebruik onderzoeksresultaten

"Ik heb sommige inzichten die de studenten verzamelden goed kunnen gebruiken voor mijn eigen onderzoek. Zo bleek het vermoeden dat het niet vooral jongens zijn die deelnemen aan jongerenwerk te kloppen. Door de onderzoeksresultaten van de minorstudenten konden we hard maken dat de jongerenwerkdoelgroep gevarieerd is – niet alleen qua geslacht maar ook wat betreft etniciteit, leeftijd, opleiding en sociaal-economische achtergrond – en dat er daadwerkelijk kinderen met verschillende achtergronden met elkaar in contact komen. Dat is zeker voor een stad als Amsterdam een belangrijk gegeven."

Meer informatie

Voor meer informatie over de mogelijkheden voor samenwerking kunt u terecht bij de coördinator van de minor, Marco Bijl (m.p.g.bijl@hva.nl).

OUTREACHEND INNOVEREN

Door de invoering van de Wmo (Wet maatschappelijke ondersteuning) en Welzijn Nieuwe Stijl is er veel veranderd in de maatschappelijke zorg. Zo wordt er van cliënten verwacht dat ze met behulp van hun sociale netwerk – familie, vrienden, collega's of kennissen uit de straat of wijk – zélf verantwoording nemen voor hun maatschappelijke situatie en zorg. Daarmee verandert ook de taak van de maatschappelijk werkers ingrijpend; zij nemen de problemen van zorgvragers niet meer over, maar ondersteunen de cliënten bij het mobiliseren van hun eigen kracht.

Voor veel professionals, organisaties, docenten en opleidingen in de sociale sector is outreachend werken een enorme stap. Maar ook bouwkundigen, juristen of economen willen weten wat zich in de maatschappij afspeelt. De nieuwe werkwijze vereist bepaalde vaardigheden, zoals het goed in kunnen leven in de leef- en belevingswereld van de cliënten en burgers. Daarbij is het van belang dat professionals leren grensoverschrijdend te werken: verder kijken dan hun eigen sector. In de minor Outreachend Innoveren wordt uitgebreid aandacht besteed aan het omgaan met de veranderende maatschappelijke situatie.

De minor biedt geen kant-en-klaarpakket van gedetailleerde methoden en technieken omdat er geen eenduidige antwoorden of simpele formules zijn voor outreachend innoveren. Wat studenten wél meekrijgen is kennis, vaardigheden en inzichten om outreachend en integraal te denken en sociale structuren en verbindingen te zien die er op het eerste gezicht niet lijken te zijn.

Inhoud van de minor

De studenten van de minor leren zich meer op de context te richten – de omgeving en sociale netwerken – dan het individu. Belangrijke onderwerpen die aan bod komen zijn nabijheid (presentie), versterken van sociale netwerken, zelfbeheer, samenredzaamheid, cliëntsturing, samensturing en 'actief op je handen zitten'. Leren van reële situaties is een belangrijk uitgangspunt en professionals en deskundigen uit de praktijk spelen hierbij een belangrijke rol.

De studenten leren onder andere:

- ▶ over signalering, preventie, herstel en verbetering van de maatschappelijke omstandigheden van kwetsbare burgers;
- ▶ zich te verdiepen in de leefwereld van de doelgroep en met hen samen te werken aan psychische, sociale en/of materiële problemen. Hierbij speelt interculturele communicatie een belangrijke rol;
- ▶ samenwerkingsverbanden tussen organisaties organiseren en netwerkrelaties aan te gaan met instellingen en burgers die kunnen bijdragen aan de positieverbetering van kwetsbare burgers;
- ▶ bijdragen aan samenwerkingsprojecten tussen formele en informele zorg.

Resultaten voor het werkveld

De minor leidt de studenten op tot professionals op het gebied van outreachend innoveren, die u graag helpen om de gewenste resultaten te bereiken. Bijvoorbeeld door onderzoek te doen en de uitkomsten te vertalen in een product dat bruikbaar is voor de praktijk. Dat kan een documentaire, evenement, promotiemateriaal of onderzoeksrapport zijn, of een ander product waar behoefte aan is. De coördinator van de minor overlegt graag met u over de inhoud, haalbaarheid en begeleiding van een dergelijke onderzoeksopdracht.

We streven naar een divers aanbod van praktijkopdrachten, variërend van het verbeteren van het bereik van de doelgroep en samenwerking tussen partijen binnen een organisatie tot het ontwikkelen en evalueren van een interventie.

Mogelijke opdrachtgevers

Voorbeelden van organisaties waar studenten praktijkopdrachten doen zijn maatschappelijke dienstverlening, maatschappelijke opvang, GGZ-instellingen, cliëntenbewegingen, wijkraden, welzijnsinstellingen, burgerinitiatieven en vrijwilligersorganisaties.

Achtergrond van de student

De minor is toegankelijk voor vol- en deeltijdstudenten van alle studierichtingen, juist om uitwisseling van ervaring en kennis te stimuleren. Daarnaast krijgen de deelnemers door een brede samenstelling van de lesgroep de kans om grensoverstijgend en outreachend te leren denken.

ONDERZOEK VOOR WERKGEVER

Voor Dylan Price en Thijs Wensink sluit Outreachend Innoveren goed aan op hun werk bij pension Zuiderburgh, een woonvoorziening voor dak- en thuislozen. Price en Wensink waren allebei betrokken bij het minoronderzoek naar het gebruik van wrap (wellness recovery actual plan) voor hun werkgever, het Leger des Heils. De een als student, de ander als begeleider.

Out of the box-denken

Price: "Ik heb bewust voor Outreachend Innoveren gekozen omdat ik vond dat ik als straatwerker goed op de hoogte moest zijn van de ontwikkelingen in de sector, zoals de zorgtransitie. De minor is heel praktisch en realistisch met gastdocenten uit het werkveld, en ik kon wat ik leerde meteen inzetten in mijn dagelijkse werk."

Wensink: "Ik heb tijdens mijn studie ook de minor gedaan en vooral de out-of-the-box attitude sprak me aan. Dat kan ik hier in het pension goed gebruiken; je bereikt veel meer met een outreachende instelling: verder kijken dan de kaders van je organisatie of werkgebied en zonodig daarbuiten durven treden."

Wrap party

Price: "Ik heb samen met twee andere minorstudenten onderzoek gedaan naar wrap, omdat ik dit programma op het werk wilde implementeren. Na een literatuur- en praktijkonderzoek kozen we voor een wrap party, een combinatie van discussiëren en eten. Met de associatie van een culinaire wrap die je vult met de dingen die jij lekker vindt, wilden we de bewoners ervan overtuigen om een toolbox te maken gevuld met zelfgekozen instrumenten die helpen bij moeilijke momenten."

Wensink: "Ik heb overlegd met de HvA over de vorm en inhoud van het onderzoek en de resultaten beoordeeld. Ik ben heel positief; de wrap party is een leuke en toegankelijke manier om mensen te informeren. We hebben de methode inmiddels alweer een keer in de praktijk gebracht. Dat is toch een mooie prestatie?"

Voor meer informatie over pension Zuiderburgh:

www.legerdesheils.nl/goodwillcentra-amsterdam/zuiderburgh

Meer Informatie

Voor meer informatie over de minor kunt u terecht bij Tineke Bouwes (t.bouwes@hva.nl) en Charlotte Kemmeren (c.a.a.kemmeren@hva.nl).

Colofon

Dit is een publicatie van de Hogeschool van Amsterdam

Urban Vitality

Dr. Meurerlaan 8
1067 SM Amsterdam
www.hva.nl/urbanvitality

Teksten en interviews

Saveeta Jainandunsing

Eindredactie

Marieke Janssen
Irma de Waal
Saveeta Jainandunsing

Fotografie

Mark Sassen

Vormgeving

Fellows

Hogeschool van Amsterdam

Urban Vitality
Dr. Meurerlaan 8
1067 SM Amsterdam
www.hva.nl/urbanvitality

CREATING TOMORROW

